

# TRACTATENBLAD

VAN HET

KONINKRIJK DER NEDERLANDEN

---

---

JAARGANG 1977 Nr. 141

---

---

A. TITEL

*Verdrag inzake het verbod van militair of enig ander  
vijandelijk gebruik van milieuveranderingstechnieken,  
met bijlage;  
Genève, 18 mei 1977*

**B. TEKST <sup>1)</sup>****Convention on the Prohibition of Military or Any Other Hostile Use of Environmental Modification Techniques**

The States Parties to this Convention,

Guided by the interest of consolidating peace, and wishing to contribute to the cause of halting the arms race, and of bringing about general and complete disarmament under strict and effective international control, and of saving mankind from the danger of using new means of warfare,

Determined to continue negotiations with a view to achieving effective progress towards further measures in the field of disarmament,

Recognizing that scientific and technical advances may open new possibilities with respect to modification of the environment,

Recalling the Declaration of the United Nations Conference on the Human Environment, adopted at Stockholm on 16 June 1972,

Realizing that the use of environmental modification techniques for peaceful purposes could improve the interrelationship of man and nature and contribute to the preservation and improvement of the environment for the benefit of present and future generations,

Recognizing, however, that military or any other hostile use of such techniques could have effects extremely harmful to human welfare,

Desiring to prohibit effectively military or any other hostile use of environmental modification techniques in order to eliminate the dangers to mankind from such use, and affirming their willingness to work towards the achievement of this objective,

Desiring also to contribute to the strengthening of trust among nations and to the further improvement of the international situation

---

<sup>1)</sup> De Arabische, de Chinese, de Russische en de Spaanse tekst zijn niet afgedrukt.

Het in artikel X van het Verdrag bedoelde, voor eensluidend gewaarmerkt afschrift is nog niet ontvangen. In de hierna volgende tekst kunnen derhalve onjuistheden voorkomen, die in een volgend *Tractatenblad* zullen worden gecorrigeerd.

**Convention sur l'interdiction d'utiliser des techniques de  
modification de l'environnement à des fins militaires ou  
toutes autres fins hostiles**

Les Etats parties à la présente Convention,

Guidés par les intérêts du renforcement de la paix et désireux de contribuer à arrêter la course aux armements, à réaliser un désarmement général et complet sous un contrôle international strict et efficace, ainsi qu'à préserver l'humanité du danger de voir utiliser de nouveaux moyens de guerre,

Résolus à poursuivre des négociations en vue de réaliser des progrès effectifs vers de nouvelles mesures dans le domaine du désarmement,

Reconnaissant que les progrès de la science et de la technique peuvent ouvrir de nouvelles possibilités en ce qui concerne la modification de l'environnement,

Rappelant la Déclaration de la Conférence des Nations Unies sur l'environnement, adoptée à Stockholm le 16 juin 1972,

Conscients du fait que l'utilisation des techniques de modification de l'environnement à des fins pacifiques pourrait améliorer les relations entre l'homme et la nature et contribuer à protéger et à améliorer l'environnement pour le bien des générations actuelles et à venir,

Reconnaissant, toutefois, que l'utilisation de ces techniques à des fins militaires ou toutes autres fins hostiles pourrait avoir des effets extrêmement préjudiciables au bien-être de l'homme,

Désireux d'interdire efficacement l'utilisation des techniques de modification de l'environnement à des fins militaires ou toutes autres fins hostiles, afin d'éliminer les dangers que cette utilisation présente pour l'humanité, et affirmant leur volonté d'oeuvrer à la réalisation de cet objectif,

Désireux également de contribuer au renforcement de la confiance entre les nations et à une nouvelle amélioration de la situation inter-

in accordance with the purposes and principles of the Charter of the United Nations,

Have agreed as follows:

#### Article I

1. Each State Party to this Convention undertakes not to engage in military or any other hostile use of environmental modification techniques having widespread, long-lasting or severe effects as the means of destruction, damage or injury to any other State Party.

2. Each State Party to this Convention undertakes not to assist, encourage or induce any State, group of States or international organization to engage in activities contrary to the provisions of paragraph 1 of this article.

#### Article II

As used in article I, the term "environmental modification techniques" refers to any techniques for changing – through the deliberate manipulation of natural processes – the dynamics, composition or structure of the earth, including its biota, lithosphere, hydrosphere, and atmosphere, or of outer space.

#### Article III

1. The provisions of this Convention shall not hinder the use of environmental modification techniques for peaceful purposes and shall be without prejudice to generally recognized principles and applicable rules of international law concerning such use.

2. The States Parties to this Convention undertake to facilitate, and have the right to participate in, the fullest possible exchange of scientific and technological information on the use of environmental modification techniques for peaceful purposes. States Parties in a position to do so shall contribute, alone or together with other States or international organizations, to international economic and scientific co-operation in the preservation, improvement, and peaceful utilization of the environment, with due consideration for the needs of the developing areas of the world.

#### Article IV

Each State Party to this Convention undertakes to take any measures it considers necessary in accordance with its constitutional processes to prohibit and prevent any activity in violation of the

ationale, conformément aux buts et principes de la Charte des Nations Unies,

Sont convenus de ce qui suit:

#### Article premier

1. Chaque Etat partie à la présente Convention s'engage à ne pas utiliser à des fins militaires ou toutes autres fins hostiles des techniques de modification de l'environnement ayant des effets étendus, durables ou graves, en tant que moyens de causer des destructions, des dommages ou des préjudices à tout autre Etat partie.

2. Chaque Etat partie à la présente Convention s'engage à n'aider, encourager ou inciter aucun Etat, groupe d'Etats ou organisation internationale à mener des activités contraires aux dispositions du paragraphe 1 du présent article.

#### Article II

Aux fins de l'article premier, l'expression „techniques de modification de l'environnement" désigne toute technique ayant pour objet de modifier – grâce à une manipulation délibérée de processus naturels – la dynamique, la composition ou la structure de la Terre, y compris ses biotes, sa lithosphère, son hydrosphère et son atmosphère, ou l'espace extra-atmosphérique.

#### Article III

1. Les dispositions de la présente Convention n'empêchent pas l'utilisation des techniques de modification de l'environnement à des fins pacifiques et sont sans préjudice des principes généralement reconnus et des règles applicables du droit international concernant une telle utilisation.

2. Les Etats parties à la présente Convention s'engagent à faciliter un échange aussi complet que possible d'informations scientifiques et techniques sur l'utilisation des techniques de modification de l'environnement à des fins pacifiques, et ont le droit de participer à cet échange. Les Etats parties qui sont en mesure de le faire devront contribuer, à titre individuel ou conjointement avec d'autres Etats ou des organisations internationales, à une coopération internationale économique et scientifique en vue de la protection, de l'amélioration et de l'utilisation pacifique de l'environnement, compte dûment tenu des besoins des régions en développement du monde.

#### Article IV

Chaque Etat partie à la présente Convention s'engage à prendre toutes les mesures qu'il jugera nécessaires conformément à ses procédures constitutionnelles pour interdire et prévenir toute activité con-

provisions of the Convention anywhere under its jurisdiction or control.

#### Article V

1. The States Parties to this Convention undertake to consult one another and to co-operate in solving any problems which may arise in relation to the objectives of, or in the application of the provisions of, the Convention. Consultation and co-operation pursuant to this article may also be undertaken through appropriate international procedures within the framework of the United Nations and in accordance with its Charter. These international procedures may include the services of appropriate international organizations, as well as of a consultative committee of experts as provided for in paragraph 2 of this article.

2. For the purposes set forth in paragraph 1 of this article, the Depositary shall, within one month of the receipt of a request from any State Party, convene a consultative committee of experts. Any State Party may appoint an expert to this committee whose functions and rules of procedure are set out in the annex, which constitutes an integral part of this Convention. The committee shall transmit to the Depositary a summary of its findings of fact, incorporating all views and information presented to the committee during its proceedings. The Depositary shall distribute the summary to all States Parties.

3. Any State Party to this Convention which has reasons to believe that any other State Party is acting in breach of obligations deriving from the provisions of the Convention may lodge a complaint with the Security Council of the United Nations. Such a complaint should include all relevant information as well as all possible evidence supporting its validity.

4. Each State Party to this Convention undertakes to co-operate in carrying out any investigation which the Security Council may initiate, in accordance with the provisions of the Charter of the United Nations, on the basis of the complaint received by the Council. The Security Council shall inform the States Parties to the Convention of the results of the investigation.

5. Each State Party to this Convention undertakes to provide or support assistance, in accordance with the provisions of the Charter of the United Nations, to any Party to the Convention which so requests, if the Security Council decides that such Party has been harmed or is likely to be harmed as a result of violation of the Convention.

trevenant aux dispositions de la présente Convention en tous lieux relevant de sa juridiction ou de son contrôle.

#### Article V

1. Les Etats parties à la présente Convention s'engagent à ce consulter mutuellement et à coopérer entre eux pour résoudre tous problèmes qui pourraient se poser à propos des objectifs de la présente Convention ou de l'application de ses dispositions. Les activités de consultation et de coopération visées au présent article peuvent également être entreprises grâce à des procédures internationales appropriées dans le cadre de l'Organisation des Nations Unies et conformément à sa Charte. Ces procédures internationales peuvent comprendre les services d'organisations internationales appropriées, ainsi que ceux d'un comité consultatif d'experts comme prévu dans le paragraphe 2 du présent article.

2. Aux fins énoncées dans le paragraphe 1 du présent article, le Dépositaire, dans le mois qui suivra la réception d'une demande émanant d'un Etat partie, convoquera un comité consultatif d'experts. Tout Etat partie peut désigner un expert audit comité, dont les fonctions et le règlement intérieur sont énoncés dans l'Annexe, laquelle fait partie intégrante de la Convention. Le Comité consultatif communiquera au Dépositaire un résumé de ses constatations de fait où figureront toutes les opinions et informations présentées au Comité au cours de ses délibérations. Le Dépositaire distribuera le résumé à tous les Etats parties.

3. Tout Etat partie à la présente Convention qui a des raisons de croire qu'un autre Etat partie agit en violation des obligations découlant des dispositions de la Convention peut déposer une plainte auprès du Conseil de sécurité de l'Organisation des Nations Unies. Cette plainte doit être accompagnée de tous les renseignements pertinents ainsi que de tous les éléments de preuve possibles confirmant sa validité.

4. Chaque Etat partie à la présente Convention s'engage à coopérer à toute enquête que le Conseil de sécurité pourrait entreprendre, conformément aux dispositions de la Charte des Nations Unies, sur la base de la plainte reçue par le Conseil. Ce dernier communique les résultats de l'enquête aux Etats parties.

5. Chaque Etat partie à la présente Convention s'engage à venir en aide ou à prêter son appui, conformément aux dispositions de la Charte des Nations Unies, à tout Etat partie qui en fait la demande, si le Conseil de sécurité décide que ladite partie a été lésée ou risque d'être lésée par suite d'une violation de la Convention.

## Article VI

1. Any State Party may propose amendments to this Convention. The text of any proposed amendment shall be submitted to the Depository, who shall promptly circulate it to all States Parties.

2. An amendment shall enter into force for all States Parties which have accepted it, upon the deposit with the Depository of instruments of acceptance by a majority of States Parties. Thereafter it shall enter into force for any remaining State Party on the date of deposit of its instrument of acceptance.

## Article VII

This Convention shall be of unlimited duration.

## Article VIII

1. Five years after the entry into force of this Convention, a conference of the States Parties to the Convention shall be convened by the Depository at Geneva. The conference shall review the operation of the Convention with a view to ensuring that its purposes and provisions are being realized, and shall in particular examine the effectiveness of the provisions of article I, paragraph 1, in eliminating the dangers of military or any other hostile use of environmental modification techniques.

2. At intervals of not less than five years thereafter, a majority of the States Parties to this Convention may obtain, by submitting a proposal to this effect to the Depository, the convening of a conference with the same objectives.

3. If no review conference has been convened pursuant to paragraph 2 of this article within 10 years following the conclusion of a previous review conference, the Depository shall solicit the views of all States Parties to this Convention on the holding of such a conference. If one third or 10 of the States Parties, whichever number is less, respond affirmatively, the Depository shall take immediate steps to convene the conference.

## Article IX

1. This Convention shall be open to all States for signature. Any State which does not sign the Convention before its entry into force in accordance with paragraph 3 of this article may accede to it at any time.



## Article VI

1. Tout Etat partie à la présente Convention peut proposer des amendements à la Convention. Le texte de tout amendement proposé sera soumis au Dépositaire, qui le communiquera sans retard à tous les Etats parties.

2. Un amendement entrera en vigueur à l'égard de tous les Etats parties à la présente Convention qui l'auront accepté dès le dépôt auprès du Dépositaire des instruments d'acceptation par une majorité des Etats parties. Par la suite, il entrera en vigueur à l'égard de tout autre Etat partie à la date du dépôt de son instrument d'acceptation.

## Article VII

La présente Convention a une durée illimitée.

## Article VIII

1. Cinq ans après l'entrée en vigueur de la présente Convention, le Dépositaire convoquera une conférence des Etats parties à la Convention, à Genève (Suisse). Cette conférence examinera le fonctionnement de la Convention en vue de s'assurer que ses objectifs et ses dispositions sont en voie de réalisation; elle examinera en particulier l'efficacité des dispositions du paragraphe 1 de l'article premier pour éliminer les dangers d'une utilisation des techniques de modification de l'environnement à des fins militaires ou toutes autres fins hostiles.

2. Par la suite, à des intervalles non inférieurs à cinq ans, une majorité des Etats parties à la présente Convention pourra, en soumettant une proposition à cet effet au Dépositaire, obtenir la convocation d'une conférence ayant les mêmes objectifs.

3. Si aucune conférence n'a été convoquée conformément au paragraphe 2 du présent article dans les dix ans ayant suivi la fin d'une précédente conférence, le Dépositaire demandera l'avis de tous les Etats parties à la présente Convention au sujet de la convocation d'une telle conférence. Si un tiers des Etats parties ou dix d'entre eux, le nombre à retenir étant le plus faible des deux, répondent par l'affirmative, le Dépositaire prendra immédiatement des mesures pour convoquer la conférence.

## Article IX

1. La présente Convention est ouverte à la signature de tous les Etats. Tout Etat qui n'aura pas signé la Convention avant son entrée en vigueur conformément au paragraphe 3 du présent article pourra y adhérer à tout moment.

2. This Convention shall be subject to ratification by signatory States. Instruments of ratification and instruments of accession shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations.

3. This Convention shall enter into force upon the deposit with the Depositary of instruments of ratification by 20 Governments in accordance with paragraph 2 of this article.

4. For those States whose instruments of ratification or accession are deposited after the entry into force of this Convention, it shall enter into force on the date of the deposit of their instruments of ratification or accession.

5. The Depositary shall promptly inform all signatory and acceding States of the date of each signature, the date of deposit of each instrument of ratification or of accession and the date of the entry into force of this Convention and of any amendments thereto, as well as of the receipt of other notices.

6. This Convention shall be registered by the Depositary in accordance with Article 102 of the Charter of the United Nations.

#### Article X

This Convention, of which the Arabic, Chinese, English, French, Russian, and Spanish texts are equally authentic, shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations who shall send certified copies thereof to the Governments of the signatory and acceding States.

IN WITNESS WHEREOF, the undersigned, duly authorized thereto by their respective Governments, have signed this Convention, opened for signature at Geneva on the eighteenth day of May, one thousand nine hundred and seventy-seven.

*For Belgium:*

*Pour la Belgique:*

(sd.) PAUL NOTERDAEME

*For Bolivia:*

*Pour la Bolivie:*

(sd.) TOMAS G. ELIO

2. La présente Convention sera soumise à la ratification des Etats signataires. Les instruments de ratification ou d'adhésion seront déposés auprès du Secrétaire général de l'Organisation des Nations Unies.

3. La présente Convention entrera en vigueur après le dépôt des instruments de ratification par vingt gouvernements, conformément au paragraphe 2 du présent article.

4. Pour les Etats dont les instruments de ratification ou d'adhésion seront déposés après l'entrée en vigueur de la présente Convention, celle-ci entrera en vigueur à la date du dépôt de leurs instruments de ratification ou d'adhésion.

5. Le Dépositaire informera sans délai tous les Etats qui auront signé la présente Convention ou qui y auront adhéré de la date de chaque signature, de la date de dépôt de chaque instrument de ratification ou d'adhésion, de la date d'entrée en vigueur de la présente Convention et de tous amendements y relatifs, ainsi que de la réception de toute autre communication.

6. La présente Convention sera enregistrée par le Dépositaire conformément à l'Article 102 de la Charte des Nations Unies.

#### Article X

La présente Convention, dont les textes français, anglais, arabe, chinois, espagnol et russe font également foi, sera déposée auprès du Secrétaire général de l'Organisation des Nations Unies, qui en adressera des copies dûment certifiées conformes aux gouvernements des Etats qui auront signé la Convention ou y auront adhéré.

EN FOI DE QUOI les soussignés, dûment habilités à cet effet par leurs Gouvernements respectifs, ont signé la présente Convention ouverte à la signature à Genève le dix-huit mai mil neuf cent soixante-dix-sept.

*For Bulgaria:*  
*Pour la Bulgarie:*

(sd.) PÉTAR MLADENOV

*For the Byelorussian Soviet Socialist Republic:*  
*Pour la République socialiste soviétique de Biélorussie:*

(sd.) A. GURINOVICH

*For Canada:*

*Pour le Canada:*

(sd.) RAYMOND H. JAY

*For Czechoslovakia:*

*Pour la Tchécoslovaquie:*

(sd.) BOHUSLAV CHNOUPEK

*For Denmark:*

*Pour le Danemark:*

(sd.) HANS E. KASTOFT

*For Ethiopia:*

*Pour l'Ethiopie:*

(sd.) ALULA GEBREKIDAN

*For the German Democratic Republic:*

*Pour la République démocratique allemande:*

(sd.) OSKAR FISCHER

*For the Federal Republic of Germany:*

*Pour la République fédérale d'Allemagne:*

(sd.) CARL-WERNER SANNE <sup>1)</sup>

*For Finland:*

*Pour la Finlande:*

(sd.) MATTI TUOVINEN

*For Hungary:*

*Pour la Hongrie:*

(sd.) FRIGYES PUJA

*For Iceland:*

*Pour l'Islande:*

(sd.) HARALDUR KRÖYER

*For Iran:*

*Pour l'Iran:*

(sd.) MANOUCHEHR FARTASH

*For Ireland:*

*Pour l'Irlande:*

(sd.) SEAN GAYNOR

*For Italy:*

*Pour l'Italie:*

(sd.) RAIMONDO MANZINI

*For Lebanon:*

*Pour le Liban:*

(sd.) MAHMOUD BANNA

*For Luxembourg:*

*Pour le Luxembourg:*

(sd.) JEAN RETTEL

*For Mongolia:*

*Pour la Mongolie:*

(sd.) MANGALYN DUGERSUREN

*For Morocco:*

*Pour le Maroc:*

(sd.) ALI SKALLI

*For the Netherlands:*

*Pour les Pays-Bas:*

(sd.) C. A. VAN DER KLAUW

*For Norway:*

*Pour la Norvège:*

(sd.) JOHAN Z. CAPPELEN

*For Poland:*

*Pour la Pologne:*

(sd.) EMIL WOJTASZEK

*For Portugal:*

*Pour le Portugal:*

(sd.) ADRIANO DE CARVALHO

*For Romania:*

*Pour la Roumanie:*

(sd.) CONSTANTIN ENE

*For Spain:*

*Pour l'Espagne:*

(sd.) FERNANDO BENITO

*For Turkey:*

*Pour la Turquie:*

(sd.) ERCÜMENT YAVUZALP <sup>2)</sup>

*For Uganda:*

*Pour l'Ouganda:*

(sd.) A. M. OGOLA

*For the Ukrainian Soviet Socialist Republic:*

*Pour la République socialiste soviétique d'Ukraine:*

(sd.) G. G. SHEVEL

*For the Union of Soviet Socialist Republics:*

*Pour l'Union des républiques socialistes soviétiques:*

(sd.) A. A. GROMYKO

*For the United Kingdom:*

*Pour le Royaume-Uni:*

(sd.) GORONWY-ROBERTS

*For the United States of America:*

*Pour les Etats Unis d'Amérique:*

(sd.) CYRUS R. VANCE

*For the Yemen Arab Republic:*

*Pour la République arabe de Yémen:*

(sd.) ADNAN TARCICI

---

1) Onder de volgende verklaring:

"With the proviso that the correct designation of the Federal Republic of Germany in the Russian language is 'Federativnuju Respubliku Germaniju'."

2) Onder de volgende verklaring:

"In the opinion of the Turkish Government the terms 'widespread', 'long lasting' and 'severe effects' contained in the Convention need to be more clearly defined. So long as this clarification is not made the Government of Turkey will be compelled to interpret itself the terms in question and consequently it reserves the right to do so as and when required.

Furthermore, the Government of Turkey believes that the difference between 'military or any other hostile purpose' and 'peaceful purposes' should be more clearly defined so as to prevent subjective evaluations."

Het Verdrag is voorts nog ondertekend voor de volgende Staten:

Vaticaanstad .....	27 mei 1977
Sri Lanka .....	8 juni 1977
Benin .....	10 juni 1977
Syrië .....	4 augustus 1977
Nicaragua .....	11 augustus 1977
Irak .....	15 augustus 1977

**Annex to the Convention  
Consultative Committee of Experts**

1. The Consultative Committee of Experts shall undertake to make appropriate findings of fact and provide expert views relevant to any problem raised pursuant to article V, paragraph 1, of this Convention by the State Party requesting the convening of the Committee.

2. The work of the Consultative Committee of Experts shall be organized in such a way as to permit it to perform the functions set forth in paragraph 1 of this annex. The Committee shall decide procedural questions relative to the organization of its work, where possible by consensus, but otherwise by a majority of those present and voting. There shall be no voting on matters of substance.

3. The Depositary or his representative shall serve as the Chairman of the Committee.

4. Each expert may be assisted at meetings by one or more advisers.

5. Each expert shall have the right, through the Chairman, to request from States, and from international organizations, such information and assistance as the expert considers desirable for the accomplishment of the Committee's work.

---



**Annexe à la Convention**  
**Comité consultatif d'experts**

1. Le Comité consultatif d'experts entreprendra de faire les constatations de fait appropriées et de fournir des avis autorisés concernant tout problème soulevé, conformément au paragraphe 1 de l'article V de la présente Convention, par l'Etat partie qui demande la convocation du Comité.

2. Les travaux du Comité consultatif d'experts seront organisés de façon à lui permettre de s'acquitter des fonctions énoncées au paragraphe 1 de la présente Annexe. Le Comité prendra les décisions sur des questions de procédure relatives à l'organisation de ses travaux si possible par consensus mais, sinon, à la majorité de ses membres présents et votants. Il ne sera pas procédé à des votes sur des questions de fond.

3. Le Dépositaire ou son représentant exercera les fonctions de Président du Comité.

4. Chaque expert peut être assisté lors des séances par un ou plusieurs conseillers.

5. Chaque expert aura le droit, par l'intermédiaire du Président, de demander aux Etats et aux organisations internationales les renseignements et l'assistance qu'il jugera souhaitables pour permettre au Comité de s'acquitter de sa tâche.

---

C. VERTALING**Verdrag inzake het verbod van militair of enig ander vijandelijk gebruik van milieuveranderingstechnieken**

De Staten die partij zijn bij dit Verdrag,

Geleid door het belang van het versterken van de vrede en door de wens bij te dragen aan het tot staan brengen van de bewapeningswedloop en het verwezenlijken van algemene en volledige ontwapening onder strikt en doeltreffend internationaal toezicht, en aan het behoeden van de mensheid voor het gevaar van het gebruik van nieuwe middelen van oorlogvoering,

Vastbesloten onderhandelingen voort te zetten om daadwerkelijke vooruitgang te bereiken op de weg naar verdere maatregelen op het gebied van de ontwapening,

Erkennende dat wetenschappelijke en technische vorderingen nieuwe mogelijkheden kunnen bieden met betrekking tot de verandering van het milieu,

In herinnering brengend de Verklaring van de Conferentie der Verenigde Naties inzake het Leefmilieu, die op 16 juni 1972 te Stockholm werd aangenomen,

In het besef dat het gebruik van milieuveranderingstechnieken voor vreedzame doeleinden de onderlinge relatie tussen de mens en de natuur zou kunnen verbeteren en zou kunnen bijdragen tot het behoud en de verbetering van het milieu ten bate van de huidige en toekomstige generaties,

Erkennende echter dat militair of enig ander vijandelijk gebruik van zodanige technieken buitengewoon schadelijke gevolgen zou kunnen hebben voor het welzijn van de mens,

Geleid door de wens militair of enig ander vijandelijk gebruik van milieuveranderingstechnieken op doeltreffende wijze te verbieden, ten einde de gevaren die een zodanig gebruik voor de mensheid met zich brengt, weg te nemen en hun bereidheid bevestigend te werken aan de verwezenlijking van dit doel,

Tevens geleid door de wens bij te dragen aan de versterking van het vertrouwen tussen de volken onderling en aan een verdere verbetering van de internationale toestand in overeenstemming met de doeleinden en beginselen van het Handvest der Verenigde Naties,

Zijn overeengekomen als volgt:

### Artikel I

1. Elke Staat die partij is bij dit Verdrag verbindt zich ertoe zich te onthouden van militair of enig ander vijandelijk gebruik van milieuveranderingstechnieken die wijdverspreide, langdurige of ernstige gevolgen hebben als middelen tot vernietiging, het berokkenen van schade of nadeel aan enige andere Staat die partij is.

2. Elke Staat die partij is bij dit Verdrag verbindt zich ertoe geen enkele Staat, groep van Staten of internationale organisatie te steunen, aan te moedigen of ertoe te bewegen, activiteiten te ontplooiën die in strijd zijn met het bepaalde in het eerste lid van dit artikel.

### Artikel II

Met de term „milieuveranderingstechnieken”, zoals gebezigd in artikel I, wordt bedoeld enigerlei techniek voor het veranderen – door middel van opzettelijke manipulatie van natuurlijke processen – van de dynamica, de samenstelling of de structuur van de aarde, waaronder begrepen de flora en fauna, de lithosfeer, de hydrosfeer en de atmosfeer, dan wel van de kosmische ruimte.

### Artikel III

1. De bepalingen van dit Verdrag vormen geen belemmering voor het gebruik van milieuveranderingstechnieken voor vreedzame doeleinden en doen geen afbreuk aan algemeen erkende beginselen en geldende regels van internationaal recht betreffende een zodanig gebruik.

2. De Staten die partij zijn bij dit Verdrag verbinden zich tot het vergemakkelijken van, en hebben het recht deel te nemen aan, een zo uitgebreid mogelijke uitwisseling van wetenschappelijke en technologische gegevens betreffende het gebruik van milieuveranderingstechnieken voor vreedzame doeleinden. Staten die partij zijn en die hiertoe in staat zijn, dragen alleen, of tezamen met andere Staten of internationale organisaties, bij aan internationale economische en wetenschappelijke samenwerking ter zake van het behoud, de verbetering en het vreedzaam gebruik van het milieu, daarbij naar behoren rekening houdend met de behoeften van de ontwikkelingsgebieden in de wereld.

### Artikel IV

Elke Staat die partij is bij dit Verdrag verbindt zich ertoe, in overeenstemming met zijn constitutionele procedures alle maatregelen te treffen welke hij noodzakelijk acht, om enigerlei activiteit die in strijd is met de bepalingen van dit Verdrag overal binnen zijn rechts- of machtsgebied te verbieden en te voorkomen.

## Artikel V

1. De Staten die partij zijn bij dit Verdrag verbinden zich ertoe onderling overleg te plegen en samen te werken bij het oplossen van problemen die kunnen rijzen met betrekking tot de doelstellingen van, of bij de toepassing van de bepalingen van dit Verdrag. Overleg en samenwerking ingevolge dit artikel kunnen tevens plaatsvinden door middel van passende internationale procedures binnen het kader van de Verenigde Naties en in overeenstemming met het Handvest ervan. Deze internationale procedures kunnen de diensten van geëigende internationale organisaties omvatten, alsook van een Commissie van overleg van deskundigen, zoals bepaald in het tweede lid van dit artikel.

2. Voor de toepassing van het bepaalde in het eerste lid van dit artikel roept de depositaris, binnen een maand na ontvangst van een verzoek van een Staat die partij is, een Commissie van overleg van deskundigen bijeen. Elke Staat die partij is mag een deskundige in deze Commissie benoemen, wier taken en huishoudelijk reglement zijn omschreven in de bijlage, die een integrerend deel van dit Verdrag vormt. De Commissie doet aan de depositaris een samenvatting toekomen van de uitkomsten van haar onderzoek naar de feiten, waarin alle aan de Commissie in de loop van haar werkzaamheden voorgelegde standpunten en gegevens zijn opgenomen. De depositaris zendt deze samenvatting toe aan alle Staten die partij zijn.

3. Elke Staat die partij is bij dit Verdrag en die redenen heeft aan te nemen dat een andere Staat die partij is in strijd handelt met de uit de bepalingen van het Verdrag voortvloeiende verplichtingen, kan een klacht indienen bij de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties. Een zodanige klacht dient vergezeld te gaan van alle ter zake dienende gegevens, alsook van al het mogelijke bewijsmateriaal ter staving van de gegrondheid ervan.

4. Elke Staat die partij is bij dit Verdrag verbindt zich ertoe samen te werken bij het uitvoeren van enigerlei onderzoek dat door de Veiligheidsraad overeenkomstig de bepalingen van het Handvest der Verenigde Naties kan worden ingesteld op basis van de door de Raad ontvangen klacht. De Veiligheidsraad brengt de resultaten van het onderzoek ter kennis van de Staten die partij zijn bij het Verdrag.

5. Elke Staat die partij is bij dit Verdrag verbindt zich ertoe, overeenkomstig de bepalingen van het Handvest der Verenigde Naties, steun te verlenen of te helpen verlenen aan iedere partij bij het Verdrag die hierom verzoekt, indien de Veiligheidsraad besluit, dat een zodanige partij schade heeft ondervonden of naar alle waarschijnlijkheid zal ondervinden als gevolg van schending van het Verdrag.

## Artikel VI

1. Elke Staat die partij is bij dit Verdrag kan wijzigingen van het Verdrag voorstellen. De tekst van elke voorgestelde wijziging wordt voorgelegd aan de depositaris, die deze onverwijld rondzendt aan alle Staten die partij zijn.

2. Een wijziging treedt in werking voor alle Staten die partij zijn en deze hebben aanvaard, na nederlegging bij de depositaris van de akten van aanvaarding door een meerderheid van de Staten die partij zijn. Daarna treedt de wijziging voor elke overige Staat die partij is in werking op de datum van nederlegging van diens akte van aanvaarding.

## Artikel VII

Dit Verdrag is van onbeperkte duur.

## Artikel VIII

1. Vijf jaar na de inwerkingtreding van dit Verdrag wordt door de depositaris te Genève een conferentie belegd van de Staten die partij zijn bij het Verdrag. Deze conferentie onderwerpt de werking van het Verdrag aan een onderzoek, ten einde te verzekeren dat de doelstellingen en bepalingen ervan worden verwezenlijkt en zij stelt in het bijzonder een onderzoek in naar de doeltreffendheid van het bepaalde in artikel I, eerste lid, wat betreft het wegnemen van de gevaren van militair of enig ander vijandelijk gebruik van milieuveranderingstechnieken.

2. Met tussenpozen van niet minder dan vijf jaar daarna, kan een meerderheid van de Staten die partij zijn bij dit Verdrag, door het indienen van een hiertoe strekkend voorstel bij de depositaris, een conferentie met dezelfde doelstellingen doen beleggen.

3. Indien er binnen tien jaar na beëindiging van een voorgaande toetsingsconferentie niet ingevolge het tweede lid van dit artikel opnieuw een zodanige conferentie is belegd, verzoekt de depositaris alle Staten die partij zijn bij dit Verdrag hun mening kenbaar te maken omtrent het houden van zulk een conferentie. Indien een derde, dan wel tien van de Staten die partij zijn – welk aantal het kleinst is – positief reageren, neemt de depositaris onverwijld maatregelen om de conferentie te beleggen.

## Artikel IX

1. Dit Verdrag staat open voor ondertekening voor alle Staten. Een Staat die het Verdrag niet ondertekent vóór de inwerkingtreding

overeenkomstig het derde lid van dit artikel kan hiertoe te allen tijde toetreden.

2. Dit Verdrag dient door de ondertekenende Staten te worden bekrachtigd. De akten van bekrachtiging en de akten van toetreding worden nedergelegd bij de Secretaris-Generaal der Verenigde Naties.

3. Dit Verdrag treedt in werking na nederlegging van de akten van bekrachtiging door twintig Regeringen bij de depositaris overeenkomstig het tweede lid van dit artikel.

4. Voor Staten die hun akten van bekrachtiging of toetreding nederleggen na de inwerkingtreding van dit Verdrag, treedt het in werking op de datum van nederlegging van hun akten van bekrachtiging of toetreding.

5. De depositaris stelt alle Staten die het Verdrag hebben ondertekend of ertoe zijn toegetreden onverwijld in kennis van de datum van elke ondertekening, van de datum van nederlegging van elke akte van bekrachtiging of toetreding alsmede van de datum van inwerkingtreding van dit Verdrag en van alle wijzigingen ervan, alsook van de ontvangst van andere kennisgevingen.

6. Dit Verdrag wordt door de depositaris geregistreerd overeenkomstig artikel 102 van het Handvest der Verenigde Naties.

#### Artikel X

Dit Verdrag, waarvan de Arabische, de Chinese, de Engelse, de Franse, de Russische en de Spaanse tekst gelijkelijk authentiek zijn, wordt nedergelegd bij de Secretaris-Generaal der Verenigde Naties, die daarvan gewaarmerkte afschriften doet toekomen aan de Regeringen van de Staten die het Verdrag hebben ondertekend of ertoe zijn toegetreden.

TEN BLIJKE WAARVAN, de ondergetekenden, daartoe naar behoren gemachtigd door hun onderscheiden Regeringen, dit Verdrag hebben ondertekend dat is opengesteld voor ondertekening te Genève op achttien mei negentienhonderd zevenenzeventig.

*(Zie voor de ondertekeningen blz. 10 e.v. van dit Tractatenblad.)*

---

**Bijlage bij het Verdrag**  
**Commissie van overleg van deskundigen**

1. De Commissie van overleg van deskundigen verbindt zich ertoe passend onderzoek naar de feiten te verrichten en te zorgen voor een deskundig oordeel ter zake van elk probleem dat overeenkomstig artikel V, eerste lid, van dit Verdrag naar voren is gebracht door de Staat die partij is en die om het bijeenroepen van de Commissie heeft verzocht.

2. De werkzaamheden van de Commissie van overleg van deskundigen worden op zodanige wijze georganiseerd dat zij in staat is haar in punt 1 van deze bijlage omschreven taken uit te voeren. De Commissie neemt beslissingen ten aanzien van procedurekwesties met betrekking tot de organisatie van haar werkzaamheden, zo mogelijk met eenparigheid van stemmen, maar anders met een meerderheid van stemmen van de aanwezige leden die hun stem uitbrengen. Er wordt niet gestemd over inhoudelijke kwesties.

3. De depositaris of diens vertegenwoordiger treedt op als Voorzitter van de Commissie.

4. Elke deskundige kan tijdens de bijeenkomsten worden bijgestaan door een of meer adviseurs.

5. Elke deskundige heeft het recht via de Voorzitter aan Staten en internationale organisaties de gegevens en de hulp te vragen die de deskundige wenselijk acht voor het verrichten van de werkzaamheden van de Commissie.

---

D. PARLEMENT

Het Verdrag, met bijlage, behoeft ingevolge artikel 60, tweede lid, van de Grondwet de goedkeuring der Staten-Generaal alvorens te kunnen worden bekrachtigd.

E. BEKRACHTIGING

De volgende Staat heeft in overeenstemming met artikel IX, tweede lid, van het Verdrag een akte van bekrachtiging nedergelegd bij de Secretaris-Generaal der Verenigde Naties:

Jemen (Noord) ..... 20 juli 1977

G. INWERKINGTREDING

De bepalingen van het Verdrag zullen ingevolge artikel IX, derde lid, in werking treden na nederlegging van de akten van bekrachtiging door twintig Regeringen.

J. GEGEVENS

Van het op 26 juni 1945 te San Francisco tot stand gekomen Handvest der Verenigde Naties, waarnaar onder meer in de preambule tot het onderhavige Verdrag wordt verwezen, zijn tekst en vertaling geplaatst in *Stb.* F 321; zie ook, laatstelijk, *Trb.* 1973, 156.

Van de op 16 juni 1972 te Stockholm aanvaarde Verklaring van de Conferentie der Verenigde Naties inzake het Leefmilieu, naar welke Verklaring in de preambule tot het onderhavige Verdrag wordt verwezen, is de vertaling in het Nederlands afgedrukt in het Jaarboek van het Departement van Buitenlandse Zaken 1971-1972, blz. 108 e.v.

Uitgegeven de achtentwintigste september 1977.

*De Minister van Buitenlandse Zaken a.i.,*  
J. M. DEN UYL.